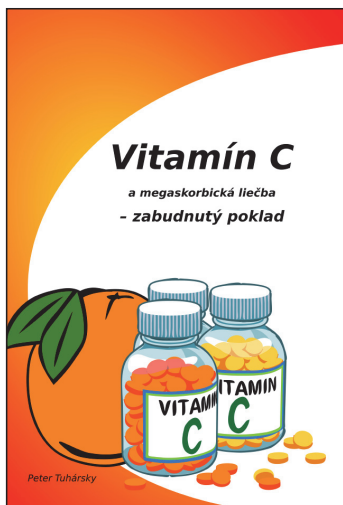

RECENZE

Tuhársky, P.: Vitamín C a megaskorbická liečba – zabudnutý poklad. Elektronická kniha. Nakladateľství Perfekt, a. s., Bratislava, 2014, 476 s. ISBN 978-80-8046-62-6

Jiří Patočka

Vitamín C (kyselina L-askorbová) je ve vodě rozpustný vitamín nezbytný k životu a udržení tělesného zdraví. Poprvé byl popsán v roce 1928 maďarským biochemikem Albertem Szent-Györgyim. Později bylo prokázáno, že je totožný s látkou přítomnou v ovoci, která zabraňuje vzniku kurdějů. Člověk je jedním z mála živočichů, který nedokáže tento vitamín sám syntetizovat a musí jej proto přijímat v potravě.

Vitamín C působí jako kofaktor v mnoha důležitých metabolických pochodech, jako je syntéza kolagenu, žlučových kyselin či neurotransmiterů. Významnou úlohu hraje jeho antioxidantní účinek, kterým chrání tkáně před oxidativním stresem. Působí jako velmi účinný zametač (scavenger) reaktivních sloučenin kyslíku. Oxidativní stres se podílí na řadě patofyziologických reakcí a mimo jiné představuje rizikový faktor pro vznik neurodegenerativních a onkologických onemocnění. Podávání vitamínu C je proto užitečné u řady chorob. Podávání vitamínu perorální cestou naráží na problém, že transportní možnosti střeva pro tuto látku jsou omezené a při tomto způsobu podávání je možno dosáhnout maximální plazmatické koncentrace 250 $\mu\text{mol/litr}$ (u liposomální formy 500 $\mu\text{mol/litr}$). Aby bylo dosa-

ženo nejen fyziologického, ale také imunomodulačního, protizánětlivého a cytotoxického účinku, je v některých případech nutno použít parenterálního způsobu podávání vitamínu C.

Rozsáhlá monografie P. Tuhárskeho zdůrazňuje optimální přísun vitamínu C jako prevenci i jako součást léčby infekčních chorob, otrav, šoku, aterosklerózy, srdečního infarktu, náhlé mozkové příhody či onkologických onemocnění. Na základě rozsáhlé literární rešerše (2 197 citací) ukazuje na široké využití megadávek vitamínu C v řadě nemocí, kde současná terapie je nedostatečná nebo selhává. Autor opírá objektivitu svých závěrů o velké množství publikovaných prací a striktně odděluje své poznatky od poznatků literárních. Upozorňuje také na to, že přes obrovské množství publikovaných informací neexistuje v mnoha otázkách na využití megadávek vitamínu C jednoznačný vědecký konsenzus. I přes tyto výhrady je nutno zdůraznit, že autor vynaložil velké úsilí na shromáždění všech v knize obsažených informací a jejich kritické zhodnocení. Kniha tak představuje rozsáhlý soubor prací věnovaných používání megadávek vitamínu C v experimentální i humánní medicíně a je bohatým zdrojem informací o tomto vitamínu. Čerpat z ní mohou odborníci mnoha profesí.

Recenzent:

Prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc., profesor toxikologie na Zdravotně sociální fakultě JU v Českých Budějovicích, emeritní profesor Univerzity obrany Brno. Vystudoval chemii a fyziku na MU v Brně, věnoval se chemii a toxikologii přírodních i syntetických látek. Je autorem knihy Vojenská toxikologie (Grada, 2004), Nutriční toxikologie (ZSF JU České Budějovice, 2008), spoluautorem knihy Doba jedová a Doba jedová 2 (Triton, 2011, 2012) a mnoha dalších učebnic, kapitol v monografiích a článků ve vědeckých časopisech. Je uznávanou osobností u nás i v zahraničí, člen mnoha vědeckých institucí a redakčních rad časopisů. Věnuje se popularizaci vědy (Vesmír, MF Dnes, Lidové noviny) a řídí internetový server <http://www.toxicology.cz>.